

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/16/2024
Identifikačné číslo spisu:	5315010064
Dátum vydania rozhodnutia:	11.03.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Klemanič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5315010064.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., na neverejnom zasadnutí konanom 11. marca 2026 v Bratislave, v trestnej veci obvineného B. W. pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní menovaného podanom proti rozsudku Okresného súdu Čadca, sp. zn. 2T/24/2015, z 11. decembra 2017, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/91/2018, z 5. marca 2020

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného B. W. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Čadca, sp. zn. 2T/24/2015, z 11. decembra 2017 bol obvinený B. W. uznaný za vinného zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že:

- 1.) v presne nezistené dni v mesiaci jún 2013, počas stretnutí s W. N.Í. v meste Č. G. a J.-W. v Českej republike, prezentoval tomuto ním realizované obchody, pričom mu uviedol, že tieto obchody vyžadujú investície, ktoré on nemá, a preto W. N. oslovil s požiadavkou na pôžičku peňazí v sume 18.000,- €, ktoré chcel použiť na úhradu nákladov spojených s nákupom cukru, ktorý by obratom so ziskom predal, pričom W. N. sľúbil, že po realizácii obchodu mu vráti poskytnuté finančné prostriedky a ešte mu zaplatí úroky v sume 12.000,- €, ktoré mali byť splácané v dvojťždňovej periodicite po 2.000,- €, na základe čoho dňa 27.06.2013 v reštaurácii B. O., na ulici F. XXX/X, v meste Č. G., okres N. v Českej republike, uzavrel s W. N. zmluvu o pôžičke v sume 18.000,- €, ktorú toho dňa, po podpise zmluvy, aj prevzal a zabezpečil zmenkou na sumu 30.000,- € zahŕňajúcu aj sľúbené úroky v sume 12.000,- €, pričom požičané finančné prostriedky sa zaviazal vrátiť do 27.09.2013, čo sa však nestalo, nakoľko W. N. peniaze nevrátil. Tomuto sa následne vyhýbal, pričom už v čase, keď preberal finančnú hotovosť vedel, že túto nevráti, nakoľko mu to nedovoľovala jeho finančná situácia, nakoľko mal iné záväzky, nemal garantovaný dostatočný príjem a vrátenie peňazí bolo závislé od okolností, ktoré nemohol ovplyvniť, pričom poskytnuté finančné prostriedky ani nepoužil na účel, ktorý prezentoval, ale ich použil pre osobnú potrebu, čím W. N. spôsobil škodu v sume 18.000,- €,
- 2.) v presne nezistený deň v mesiaci júl 2013, počas stretnutia s W. N. v meste J.-W. v Českej

republike, prezentoval tomuto ním realizované obchody spojené s nákupom plechov a následnou výrobou garážových brán, pričom uviedol, že tieto obchody, ktoré podľa vlastného vyjadrenia plánoval rozšíriť, vyžadujú investície, ktoré on nemá, a preto W. N. oslovil s požiadavkou na pôžičku peňazí v sume 50.000,- €, ktoré chcel použiť na úhradu nákladov spojených s obchodom s plechom, kde by obratom dosiahol zisk cca 30.000,- €, pričom W. N. sľúbil, že po realizácii obchodu mu vráti poskytnuté finančné prostriedky a ešte mu zaplatí úroky v sume 10.000,- €, na základe čoho dňa 19.07.2013 v reštaurácii B. O., na ulici F. XXX/X, v meste Č. G., okres N. v Českej republike, uzavrel s W. N. zmluvu o pôžičke v sume 50.000,- €, ktorú toho dňa, po podpise zmluvy, aj prevzal a zabezpečil zmenkou na sumu 60.000,- €, zahŕňajúcu aj sľúbené úroky v sume 10.000,- €, pričom požičané finančné prostriedky sa zaviazal vrátiť do 30.08.2013, čo sa však nestalo, nakoľko W. N. peniaze nevrátil. Tomuto sa následne vyhýbal, pričom už v čase, keď preberal finančnú hotovosť vedel, že túto nevráti, nakoľko mu to nedovoľovala jeho finančná situácia, nakoľko mal iné záväzky, nemal garantovaný dostatočný príjem a vrátenie peňazí bolo závislé od okolností, ktoré nemohol ovplyvniť, pričom poskytnuté finančné prostriedky ani nepoužil na účel, ktorý prezentoval, ale ich použil pre osobnú potrebu, čím W. N. spôsobil škodu v sume 50.000,- €.

Za to bol obvinenému B. W. podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky; pričom podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenému W. N. škodu vo výške 68.000,- €. Podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku odkázal poškodeného W. N. so zvyškom nároku na civilný proces.

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací na podklade odvolania obvineného a prokurátora rozhodol rozsudkom, sp. zn. 3To/91/2018, z 5. marca 2020 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), f), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Čadca, sp. zn. 2T/24/2015, z 11. decembra 2017 vo výroku o treste a výroku o náhrade škody. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 36 písm. k), l) Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a 6 (šesť) mesiacov; pričom podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona ho na výkon uloženého trestu zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal poškodeného W. N. s nárokom na náhradu škody na civilný proces a podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený B. W. prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Jána Jenču dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní v podstate namietal:

„[§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] Tým, že súd oprel svoje rozhodnutie o dôkazy, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, či nemali byť vôbec pripustené, nemali tvoriť vôbec obsah spisu, čiže aj nezákonné dôkazy / podrobne uvedené v bode 2 - úradné záznamy, údaje z elektronickej databázy GP, ministerstva vnútra, priestupkové záznamy / a pre svoj taký procesný postup neposkytol žiadne vysvetlenie, v rozhodnutí to vôbec a ani náležite nezdôvodnil, ešte zvýraznil porušenie práva obvineného na obhajobu. Aj podľa § 2 ods. 9 Trestného poriadku každý, proti komu sa vedie trestné konanie, má právo na obhajobu. Táto základná zásada trestného konania tak bola porušená.

A ak súd ešte nevykonával predpísaným spôsobom dôkazy už aj nachádzajúce sa v spise a prihliadol aj na dôkazy, ktoré tam vôbec nemali byť, aj v rozpore s § 2 ods. 19 Trestného poriadku, pričom jednotlivými dôkazmi sa vôbec nezaoberal, porušil právo na obhajobu a aj založil nepreskúmateľnosť rozhodnutia.

Totíž, ak súd neprečítal listinné dôkazy jednotlivo, ako mu ukladá zákon, pritom zväčša išlo o zásadné

dôkazy svedčiace v prospech obvineného dovolateľa - zmenky, zmluvy, dohody, výpisy z účtov, výsluchy a pod., a je jedno, či išlo o zákonné či nezákonné dôkazy, v prospech či neprospech dovolateľa. Neumožnil na ne obvinenému reagovať, resp. ten sa musel vyjadriť po nezákonnom vykonaní dôkazov, nemohol sa vyčerpávajúco vyjadriť sa k týmto jednotlivým dôkazom, na čo mal právo, nedošlo k naplneniu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní a súd tieto dôkazy použil v rámci hodnotenia dôkazov, ako vyplýva z rozsudku, hoci ich nevykonával riadne, a to bez poznania názoru obvineného a jeho obhajcu k nim, teda bez názoru obhajoby. § 271 Trestného poriadku jednoznačne ukladá súdu povinnosť, opýtať sa ho na jeho vyjadrenie ku každému dôkazu...To právo má obvinený i podľa § 34 Trestného poriadku.

V rozsudku ESLP (Hadjilastassiou vs. Grécko) sa konštatuje, že 'hoci národné súdy majú rozsiahlu rozhodovaciu právomoc, čo do štruktúry a obsahu rozsudku, musia indikovať dostatočne jasné dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutie tak, aby mohol obvinený účinne uplatniť svoje právo na obhajobu'. Z tohto rozsudku ESLP tak zreteľne plynie, že rozsudky súdov musia byť riadne odôvodnené, inak obžalovaný reálne a účinne nemôže uplatniť svoje právo na obhajobu. Rozsudok Okresného súdu Čadca a ani Krajského súdu v Žiline takými rozsudkami nie sú, čím teda porušujú právo na obhajobu obžalovaného. Z tohto rozsudku tak vyplýva aj, že ak súd neuvedie jasne a dostatočne dôvody, na ktorých založil svoje rozhodnutie, dochádza k porušeniu práva účastníka na obhajobu, čo je rovnako jedno zo základných procesných práv, pri porušení ktorého niet spravodlivého procesu. A bez plného (nielen formálneho) uplatnenia práva na obhajobu vo všetkých jeho prejavoch a v jeho úplnom zákonnom vyjadrení nemožno bez výhrad hovoriť o dosiahnutí spravodlivosti.

Najmä neodôvodnenosť a arbitrárnosť rozsudku neodstránil ani odvolací súd, ten sa sklzol k formálnym konštatovaniam, floskulám, akémusi formalizmu. Pritom odvolanie bolo evidentne založené na viacerých zásadných argumentoch, ktoré bezprecedentne krajský súd odmietol. No keďže rozhodnutie súdu prvého stupňa nebolo riadne zdôvodnené, nepreskúmateľné, aj tento jeho postup bol zásahom do obhajobných práv dovolateľa, nevedel zistiť, na akých dôvodoch súd založil svoje rozhodnutie a preto v tejto súvislosti riadne sformulovať odvolacie námietky, ako súčasť svojej obhajoby.

Pritom dôkazy súd vyhodnotil v rozpore so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, porušil povinnosť súdu vyhodnotiť riadne všetky vykonané dôkazy bez zreteľa na to, či potvrdzujú, alebo vyvracajú tvrdenia účastníkov, a v neposlednom rade tiež oprostiac sa o zásady formálnej logiky. Zásada voľného hodnotenia dôkazov však má svoje limity. Súd je totiž pri hodnotení dôkazov viazaný skutkovým stavom veci, a teda nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom.

[§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] Primárne považujem za potrebné zdôrazniť, že okresný súd nevykonával na hlavnom pojednávaní všetky dostupné a potrebné dôkazy a tieto následne náležite jednotlivito aj vzájomne nevyhodnotil tak, aby dospel ku správnym a úplným skutkovým záverom, ktoré by zodpovedali výsledkom vykonaného dokazovania. Podľa § 2 ods. 5 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy nečakajúc na návrh strán. Priznanie obvineného nezbavuje orgány činné v trestnom konaní povinnosti preskúmať všetky okolnosti prípadu.

Podľa § 213 ods. 1 Trestného poriadku posudky, správy štátnych a iných orgánov a ďalšie listiny, ktorými sa vykonáva dôkaz, sa na hlavnom pojednávaní prečítajú a umožní sa do nich nazrieť stranám, a ak je to potrebné, aj svedkom a znalcom. Podľa § 214 Trestného poriadku obžalovaného a poškodeného sa treba po vykonaní každého dôkazu opýtať, či sa chce k nemu vyjadriť, a jeho vyjadrenie sa zapíše do zápisnice. Prvostupňový súd vychádzal pri ustálení viny dovolateľa nepochybne okrem výpovedí svedkov aj z obsahu listinných dôkazov zadokumentovaných v trestnom spise, týkajúcich sa žalovaného skutku.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku ale ani nevyplýva, že súd prvého stupňa mal vykonať dokazovanie 'oboznámením sa s listinnými dôkazmi', avšak z obsahu zápisnice o hlavnom pojednávaní je zrejmé, že dokazovanie prečítaním všetkých relevantných listinných dôkazov zadokumentovaných v trestnom spise pod č. l. 6-23, 138-346, 361-363, 422-465 v zmysle ustanovenia § 213 ods. 1 a § 214 Trestného poriadku vykonané nebolo. V zápisnici z pojednávania okresného súdu zo dňa 14.12.2016 sa síce konštatuje, že sa mali tieto listiny čítať, no ide o lživé tvrdenie, dôkazy sa nečítali, iba sa jednotlivito

vymenovali bez oboznámenia ich obsahu. Jednoznačne to preukazuje samotná zápisnica, z ktorej vyplýva, že pojednávanie začalo predmetného dňa o 9,30 hod. a po formálnych častiach súvisiacich s jeho otvorením (účasť, overenie totožnosti, konštatovanie procesných podmienok a po vyjadreniach prokurátora sa mali čítať predmetné dôkazy, pričom pojednávanie aj s vyjadreniami počas úkonov súdu či po ňom, aj s vyhlásením odročenia trvalo do 10,30 hod., čo je reálne technicky či ľudsky nemožné, taký objem listín nie je možné za cca 45 minút prečítať!!! Dovolací súd nech sa s tými listinami v tom obrovskom množstve oboznámi v spise a sám zistí, že to je naozaj nemožné a čítanie listín je, resp. bolo len fikciou, realita naozaj nikdy nenastala.

V takom prípade súd ani nemohol vykonať hodnotenie týchto dôkazov tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 2 ods. 6 Trestného poriadku a ako sa to rozporne uvádza, resp. ako je to možné vyvodiť z odôvodnenia rozsudku, súd nevykonával dokazovanie prečítaním listinných dôkazov.

Nie je teda možné zistiť, ako sa dopracoval súd prvého stupňa jednak ku skutkovým záverom, ale aj ich právneho posúdenia, keď dôkazy zákonne nevykonával, nečítal ich, napriek tomu mal v dokazovaní jasno.

Tiež výsluch poškodeného z 10.2.2014 je v spise doslovným prepisom jeho predchádzajúcej výpovede z trestného oznámenia zo 7.1.2014, čo nie je pri dodržaní ustanovení zákona o výsluchu svedka možné doslova zopakovať výpoveď, je evidentné, že sa len prepísala zápisnica a doplnil jej koniec, čo je neprípustné...

Do spisu sa v rámci konania zadovážili aj nezákonné dôkazy, úlohou ktorých bolo a je ovplyvnenie rozhodujúceho orgánu - súdu - v neprospech dovolateľa, ako aj dôkazy, resp. informácie v nich obsiahnuté, ktoré neboli získané v procese dokazovania procesne prípustným spôsobom a preto mali byť súdom 'a limine' vylúčené. A súd ich nemal vykonať. Ide najmä o rôzne výsluchy v rámci preverovania pred začatím trestného stíhania a vznesenia obvinenia dovolateľovi, rozhodnutia súdov či dôkazy v iných konaniach, výpisy o dopravných priestupkoch, úradné záznamy, akési informačné údaje Generálnej prokuratúry o údajných skorších trestných stíhaniach a preverovaniach obvineného, ktoré ale neskončili ani odsúdením či podaním obžaloby .../pritom súd tieto nezákonné dôkazy na pojednávaní evidentne zahrnul do svojich úvah k zisteniu skutkového základu, hoci ich evidentne zákonne nevykonával.

A tiež, podľa § 269 Trestného poriadku písomné vyjadrenia, posudky, správy štátnych orgánov a ďalšie listiny (tu má zákon na mysli obdobné listiny ako sú správy a vyjadrenia, napríklad rôzne zmluvy a podobne), ktorými sa vykonáva dôkaz na hlavnom pojednávaní, sa prečítajú celé alebo ich časť, ktoré sa týkajú dokazovanej skutočnosti a umožní sa do nich nazrieť stranám a ak je to potrebné aj svedkom a znalcom. Tie sa nečítali...

Nezákonný postup orgánov činných v trestnom konaní, teda aj prokurátora v tomto predmetnom trestnom spise sa realizoval aj tak, že v zmysle § 108 Zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a § 89a zák. č. 320/1990 Zb. o priestupkoch, sa evidencia priestupkov na konkrétnu osobu vedie len 5 rokov a orgán, ktorý vedie evidenciu priestupkov po uplynutí 5 rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o priestupku, alebo od zaplatenia pokuty v blokovom konaní, likviduje údaje z evidencie priestupkov - § 89a ods.7, ale v tomto prípade v evidencii v spise sa nachádzali všetky priestupky a teda aj priestupky staršie ako 5 rokov, všetky od roku 1979 /!!!/, čím jednoznačne došlo k porušeniu zákona, nakoľko už dňom 16.01.2009 bol správny orgán všetky priestupky každého staršie ako 5 rokov povinný zlikvidovať, a to aj tie, ktoré boli spáchané v súvislosti s alkoholom. Nie je možné preto uvádzať priestupky, ktoré v tomto spise sú uvádzané... I táto skutočnosť je evidentne účelová a keďže je v rozpore so zákonom, nemožno na tento dôkaz prihliadať. Súd ale naň prihliadal pri ukladaní trestu, lebo ho riadne vykonával.

Ani akýsi lustračný záznam trestných stíhaní rovnako nemal byť pripustený ako dôkaz, lebo je v rozpore s Ústavou SR a nezmazateľne ovplyvní sudcu pri rozhodovaní. Ak bola predsa v minulom konaní konštatovaná nevina, či to, že skutok sa nestal, takýto poznatok rozhodujúci sudca nemá čo vedieť. Ak totiž podľa § 119 Trestného zákona treba dokazovať aj osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu, tak ak odpis registra trestov je negatívny, rezolútne niet pre tento účel potreby následne ešte zisťovať, či nedajbože nebolo v minulosti vedené proti takej osobe trestné stíhanie. Štátny orgán môže konať len to, čo mu zákon dovoľuje a toto je nad tento ústavný rámec a ide len o šikanovanie osoby a ovplyvňovanie sudcu. Zákon dokonca vyslovene vylučuje, aby takéto informácie, ktoré zbiera GP SR, sa dostali do sféry súdu. V § 55 zák. č. 153/2001 o prokuratúre sa totiž spomínajú len orgány činné v trestnom konaní a nie aj súdy... V konkrétnych skutočnostiach ide o úmyselné zneužitie § 55 zák. č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre, pričom pri oboznamovaní s výsledkami

vyšetovania takáto písomnosť v spise nebola! Súd prihliadal zas aj na tento dôkaz.

[§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] Súdny zhromaždili dostatok dôkazov preukazujúcich skutkové okolnosti, ktoré v podstate boli k dispozícii, v hodnotení skutkových zistení však určitá časť existujúcich skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, chýba, a to bez toho, aby to súd zdôvodnil...

Súd sa vôbec nezaoberal obhajobným námietkami ani tým, prečo uveril jednej skupine dôkazov a prečo neveril ostatným protichodným dôkazom, tie ani slovom nespomenie. Súd ani slovom nezdôvodňuje, prečo neuveril tvrdeniam obžalovaného, jeho vyjadreniam k vykonaným dôkazom a tým dôkazom, ktoré svedčia v jeho prospech. Úvahy o tomto myšlienkovom procese sudcu, resp. súdu sú v rozhodnutí opomenuté, súd to vôbec nikde nespomína, hoci zo zákona bol tak povinný to v rozhodnutí vysvetliť a odôvodniť.

Rozhodnutie súdu odporuje výsledkom dokazovania, je i zmätočné, vnútorne antagonistické, nelogické a náležité nezdôvodnené, nekoherentné. Ide o zdanlivo sofistifikované odôvodnenie za hranicou ústavnej udržateľnosti, pretože pri aplikovaní základného práva neprichádza do úvahy jeho zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy, následkom ktorých by bolo jeho arbitrárne (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je aj vystavané na sérii formálno-logických pochybení odôvodňujúcich až prekvapivo nespravodlivý verdikt.

Z rozhodnutia súdov, prednostne okresného, nie je možné zistiť, ako súd dospel k záveru o naplnení subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu a ani o akú formu úmyselného konania má ísť a z čoho to vyplýva. Súd na základe dôkazov došiel k nesprávnym právnym záverom, a to aj rozporuplným. Z dokazovania je zjavné, že obvinený pri pôžičke 50.000,- € evidentne aj dodržal použitie účelu, aký tvrdí poškodený, aj keď v zmysle práva i ustálenej judikatúry použitie úveru na iný než deklarovaný účel, nie je podľa právnych predpisov trestné. Prijatím peňazí sa totiž tieto stávajú vlastníctvom dlžníka, a ten nie je inak obmedzený s ich nakladaním. Pre posúdenie naplnenia skutkovej podstaty trestného činu podvodu je relevantné len také konanie páchatel'a, ktoré časovo predchádzalo prevodu finančných prostriedkov z poškodeného na obžalovaného. Podľa skutkovej vety obžaloby mal obžalovaný vylákať od poškodeného pôžičku údajne pod zámienkou podnikateľských účelov a zhodnotenia finančných prostriedkov. Vzhľadom k tomu, že poskytnutím pôžičky prechádzajú finančné prostriedky do vlastníctva dlžníka, je právne irelevantné rozoberať účel pôžičky a jeho prípadné dodržanie. Vychádzajúc z toho, že poskytnutím pôžičky prechádzajú finančné prostriedky do vlastníctva dlžníka, je právne irelevantné rozoberať účel pôžičky a jeho prípadné dodržanie. Dlžník ako vlastník peňazí má právo naložiť s požičanou sumou spôsobom, ktorý sám uznáva za vhodný. Z uvedeného dôvodu skúmanie dodržania účelu pôžičky vo vzťahu k trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného je bez právneho významu. Pre vyvodenie viny obžalovaného má zmysel skúmať len taký omyl, ktorý časovo predchádzal poskytnutiu peňazí obžalovanému. Okrem toho, peniaze mal použiť niekto iný v podnikaní, nie fyzická osoba - občan W.. Súd tiež nezhodnotil to, že k obchodným transakciám medzi poškodeným a obvineným už došlo skôr, no v inej forme, takže neboli si úplne neznámi.

Nakoniec účel použitia pôžičky nebol uvedený v písomnej forme v zmluve, ktorú strany uzavreli, a keďže tá bola písomná, v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka je len písomný obsah zmluvy pre strany záväzný. Súd teda nesprávne použil hmotné právo - Občiansky zákonník. Nakoniec aj súd na strane 28 rozsudku konštatuje, že použitie pôžičiek nebolo účelovo viazané a na strane 29 rozsudku zas polemizuje rozporuplne o tom, že pôžička mala byť použitá údajne na iný účel, ako obvinený deklaroval pri jej uzatváraní. Táto skutočnosť je dôležitá, pretože práve z tohto najmä odvolací súd odvodzuje trestnú zodpovednosť, teda že obvinený uviedol do omylu poškodeného práve tým, že deklaroval účel využitia pôžičky iný, ako nakoniec po jeho obdržaní reálne bol.

Prítom treba poukázať aj na to, že poškodený viackrát menil svoju výpoveď. V samotnom trestnom oznámení z 21.11.2013 uvádzal, že išlo o investíciu do podnikania obvineného, o istú formu spoločného podnikania, kde on vniesol investície v podobe finančných prostriedkov, pričom obvinený mal množstvo podnikateľských aktivít. V doplnení trestného oznámenia uviedol, že sa do obchodov obvineného zapojí aj finančne, a preto obvinenému poskytol pôžičky. V oboch výpovediach o obchode s cukrom nič nehovoril. Aj pri svojej výpovedi dňa 10.2.2014 o účele pôžičky 18.000,- € taktiež neuviedol žiadne skutočnosti. Akurát, ako vyplýva, obvinený mal spomenúť až po požičaní peňazí, že to má byť na nákup a predaj cukru. Jednoznačne z tejto výpovede vyplýva, že sa ešte pred samotným odovzdaním peňazí dohodli, že poškodený sa finančne zapojí do obchodov finančne, a ten mu bude vyplácať podiel zo zisku z obchodov, ktoré vykoná obvinený v rámci svojho podnikania. Obojdom súdom táto skutočnosť unikla

a nijako ju nevyhodnotili, hoci v zmysle uvažovania súdov je pre trestnú zodpovednosť obvineného zásadná. Teda N. nebol ako klasický veriteľ, ale sa spolupodieľal na spolufinancovaní obchodu a aj si zobral podiel (12 tis. prvá pôžička) a na druhom prípade chcel a aj dostal vyplatených 10 tisíc EUR síce neskôr, ale predsa po splátkach. A až z tejto výpovede vyplynulo, že na konkrétny obchod s plechom chcel poskytnúť obvinenému voľné peniaze, aby na tom získal. Avšak ako vyplýva z dokazovania, tieto minimálne čiastočne na tento účel použité aj boli, ako už vyššie konštatujem. (Taktiež v konaní na OS Čadca bolo aj uvedené a zapísané, že v druhom prípade pôžičky došlo k financovaniu obchodu z hliníkovými plechmi určených na výrobu garáží. Tam obvinený aj uviedol, že zo strany odberateľa NEDOŠLO K ZAPLATENIU tohto obchodu, ale k zápočtu vtedy vzájomných pohľadávok a on si napriek tomuto zápočtu postupne N. - veriteľa - aj tak (síce neskôr a po splátkach) ale vyplatil, a to nielen čiastku, čo 'vložil' do obchodu, ale aj dohodnutý podiel z financovaného obchodu. Touto výpoveďou sa začal poškodený vo svojich výpovediach odkláňať od pôvodných tvrdení, že malo ísť o istú formu spoločného podnikania, ale už začal konkrétne modifikovať, vedený účelom, ktorý súd neodhaľoval, že išlo o konkrétne pôžičky na konkrétny účel. V týchto tendenciách pokračoval aj v ďalšej svojej výpovedi, kde však potvrdil, že peniaze požičiaval len za účelom podielu na zisku. Napriek tomuto súd na pojednávaní motív tohto postupu u poškodeného nehládala ani tieto rozdiely neodstraňoval, ako i od poškodeného nehládala odpoveď, prečo si od obvineného uplatňuje 150.000,- €, keď mu reálne požičal len 68.000,- €. O nekalom konaní poškodeného svedčí celá jeho výpoveď, ktorá evidentne potvrdzuje, že požičiavaním peňazí obchádzal daňové predpisy, vyhýbal sa zdaneniu, lebo príjem - zisk zahrňoval už do fiktívnej požičiavanej sumy. Pôžička ako právny úkon aj obchádza v zmysle § 39 Obč. zák. zákon a je neplatná i preto. A ide o úžerníctvo, keďže úrok, či podiel na zisku v zmysle hmotného práva - Občianskeho zákonníka je úžernícky a v rozpore s dobrými mravmi a podľa ustálenej judikatúry pôžičky medzi občanmi nemôžu presahovať úroky poskytované v bankách. Takáto pôžička, ak ju považujeme za pôžičku a nie vklad do podnikania, by bola neplatná v zmysle Občianskeho zákonníka a vlastne ona absolútne neplatnou aj je. Je nutné ju posudzovať ako v rozpore s dobrými mravmi a potom sa na ňu hľadá, ako by nikdy nebola (§ 39 OZ). Súd sa ani nevypriadal s dôkazom, a to uznaním záväzku voči poškodenému vo Viedni zo dňa 27.9.2013, kde sa dohodli, že obe zmluvy z dôvodu nesplnenia lehoty na vrátenie peňazí vrátane podielu zo zisku financovaného obchodu, z dôvodu nedodržania tejto zmluvnej podmienky, strácajú okamžitú platnosť. V zmysle práva je to možné posúdiť ako odstúpenie od zmluvy, pritom treba poukázať na to, že odstúpiť možno iba od platnej zmluvy, a ak zmluva bola neplatná z dôvodu úžery, od takej zmluvy nemožno odstúpiť. Ak by však zmluva bola platná, odstúpením od takejto zmluvy podľa občianskeho práva nastáva stav, že sa na zmluvy hľadá, ako by nikdy neboli. S týmito hmotnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka sa vôbec oba súdy pri právnych úvahách nezaoberali, odignorovali ich a je možné usudzovať, že postupovali priamo contra legem. Odstúpením od zmluvy predsa nastal právny predpoklad zrušenia zmluvy ex tunc (od počiatku). To znamená, že od doručenia odstúpenia od zmluvy poškodenému sa má za to, že na uzavretú zmluvu sa hľadá akoby nikdy uzavretá nebola a tento právny predpoklad trvá až do okamihu preukázaného opaku, t. j. do právoplatného rozhodnutia civilného súdu, ktorým by bolo vyslovené, že odstúpenie od zmluvy je neplatné. Uvedený právny stav však ku dňu rozhodovania súdu o vine obžalovaného nenastal. Tiež zabudli posúdiť tú skutočnosť, že zmluvy o pôžičke sú tzv. reálne zmluvy a ich vznik nastáva až reálnym odovzdaním peňazí. Z vykonaného dokazovania je zjavné, že zmluvy sa neuzatvárali súčasne s odovzdávaním peňazí (pričom poškodený k odovzdávaniu peňazí uvádzal, že ich odovzdával v takej výške, v ktorej ich reálne nikdy neodovzdal). Ako pôžička sa uvádzala suma vo výške už aj s dohodnutým úrokom - ziskom, takže zo zmluvy a zo zmenky na prvú reálnu sumu 18.000,- € vyplýva, že malo dôjsť k odovzdaniu 30.000,- €, hoci k odovzdaniu tejto sumy vôbec nedošlo a ani nebola dohodnutá (viď zmenka z 27.6.2013). Rovnako je to aj u pôžičky na sumu 60.000,- € zo dňa 19.7.2013, kde sa rovnako deklaruje pôžička v tejto výške, tak sa uvádza aj v zmluve, aj v zmenkách, ktorú podpísal obvinený a jeho manželka. Reálne prišlo ale k odovzdaniu iba 50.000,- €. Poľa hmotného práva teda ide o simulované právne úkony, ktoré sú neplatnými. Práve zisk z požičaných peňazí bol motívom konania poškodeného. Časom však poškodený začal svoje pohľadávky aj neúmerne zvyšovať o akési úroky, takže nielen že čiastky uvedené ako pôžička a aj na zmenke umelo navýšil o úroky - zisk, ale postupne sa za pár mesiacov dožadoval už sumy 150 000 EUR!!! Zmenky, ktoré poškodený predložil a sumy z nich uplatňované ako jeho nárok v trestnom konaní, tak nezodpovedali reálnemu stavu a nezohľadňovali vrátenie jednotlivých súm.

Rovnako súd v rámci právnych úvah pri aplikácii práva sa nevypriadal so skutočnosťou, že účastníčkou zmluvy o pôžičke v reálnej výške 50.000,- € zo dňa 19.7.2013 bola aj manželka obvineného. Ak teda predmetnou pôžičkou bol spáchaný trestný čin podvodu, ako pristúpil súd k tejto skutočnosti, teda prečo jeden dlžník naplnil znaky trestného činu a druhý nie. Pritom dlžník - manželka obvineného poskytla zabezpečenie dlhu zmenkou a tiež tým, že bola v tom čase vlastníčkou majetku, ktorý len podľa znaleckého posudku znalkyne R. V. z L. z roku 2011, č. posudku XX/XXXX, mal hodnotu 617.000,- €, čo je viac ako 10 násobok poskytnutej pôžičky, a keby sme aj započítali do tejto hodnoty ručenie zo zmluvy o úvere z 20.5.2013 s X. F., tak naďalej, hoci táto zmluva sa neskôr vyhlásila za neplatnú, ako sa uvádza i v odvolaní a v priložených rozsudkoch, stále zostalo na ručenie vyše 337.000 - €, čiže dlh poškodeného bolo z čoho uspokojiť. Nakoniec poškodený k tomuto aj pristúpil, požiadal súd o vydanie zmenkového platobného rozkazu vo výške 60.000,- €, ktorý vydal Okresný súd Žilina už dňa 13.5.2014 a na základe tohto zmenkového platobného rozkazu došlo aj k začatiu exekúcie, ktorá bola vykonaná súdnym exekútorom V. M. pod č. S. XXXX/XXXX. Už toto svedčí, že poškodený postupoval podľa predpisov občianskeho práva a posudzovanie vlastne občianskoprávneho vzťahu ako vzťahu trestnoprávneho odporuje princípu ultima ratio. Pri skúmaní úmyslu súdy teda nemohli opomenúť, čo ale bezprecedentne spravili, že oba obchody - pôžičky, boli garantované zmenkou, ktorá bola dostatočnou garanciou, krytá reálnym majetkom. Tiež sa súd nevyrovnal so zmluvami o urovnaní. Tie sú tiež v rámci ustanovenia o novácii neplatnými.

Okrem toho súd jednoznačne konštatuje, že malo ísť vlastne o pôžičky do podnikania inej, a to právnickej osoby, pričom nijako nevyhodnotil fakt, že obvinený nebol štatutárom tejto podnikajúcej právnickej osoby a ani nezišťoval, akým spôsobom obvinený zabezpečí a garantuje, že peniaze tento subjekt dostane a použije na podnikanie, a prípadne na daný účel. So štatutárom predmetnej spoločnosti sa vôbec nekontaktoval a jedine predsa ten mohol garantovať použitie peňazí v podnikaní a výplatu zisku, pretože len ten viedol účtovníctvo a nakladal s prostriedkami a tiež mohol poukázať v zmysle platných právnych predpisov peniaze z firmy. Toto je v konaní poškodeného veľmi zarážajúce a nakoniec poškodený nepredložil ako dôkaz žiaden výdavkový doklad predmetnej obchodnej spoločnosti, ale komunikoval výlučne s fyzickými osobami. Táto skutočnosť je rovnako zásadná, pričom poukazujem aj na to, že v písomných zmluvách sa taký účel, ako uvádza poškodený, neuvádzal.

Súd tieto skutočnosti, ktoré vyhodnotiť mal, nevyhodnotil a nezohľadnil, čím bezprecedentne porušil ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktorý súd poznať musí a pri svojom rozhodovaní je viazaný aj týmto právom, a toto právo musí aj aplikovať. Ak ho neaplikoval, postupoval v rozpore so zákonom.

Rovnako súdy s vyvodením zodpovednosti dôvodili, že obvinený v danom čase nemal prostriedky, aby splatil úver včas, čo odôvodnili napr. tým, že nebol schopný splácať úver voči spoločnosti F.. Pri tejto úvahe ale opomenuli to, že obvinený nebol dlžníkom spoločnosti F., ale tou bola manželka obvineného a jej obchodná spoločnosť. Táto skutočnosť teda nemala žiaden vplyv na úvahu, že obvinený nebol schopný splatiť pôžičku. Navyše súd sám na strane 30 rozsudku potvrdzuje, že obvinený disponoval v rozhodnom čase sumou 48.000,- €, čo je skutočne pravda, avšak túto skutočnosť považuje ako dôkaz pre spáchanie tohto trestného činu, paradoxne, to v zmysle logiky môže byť len dôkazom o tom, že obvinený naopak mal finančné prostriedky na úhradu dlhu, avšak vzhľadom na viacero splatných pohľadávok uhrádzal tieto. Neochota vrátiť dlh nie je trestná a nemôže byť dôkazom pre spáchanie trestného činu podvodu. Pri podvode, už pri pôžičke, musí mať páchatel presvedčenie, resp. úmysel, že dlh nikdy nevráti, čo obv. W. jednoznačne nemal. Ten vždy chcel a mienil dlh vrátiť a nakoniec ho aj vrátil. Nemohol mať ÚMYSEL podviesť, keď som podpísal zmluvu, zmenku, uznanie dlhu a NAVIAC podpísala túto zmenku (druhú) aj moja manželka - ktorá je (aj bola v tom čase) majiteľka nehnuteľnosti o hodnote 617 tis. EUR - vid' znalecký posudok...

Rovnako tu súdy zabudli zohľadniť to, že v zmysle § 67b Obchodného zákonníka vzniká podnikateľovi povinnosť predísť úpadku. Súdy teda mali skúmať, či vzhľadom na zistené okolnosti nešlo práve o tento prípad, a či teda obvinený, ako splnomocnenec, nekonal za spoločnosť presne v zmysle tejto zákonnej povinnosti. Pokiaľ sa zameriame na jednotlivé záchranné opatrenia podnikateľského subjektu vykonané v zmysle § 67b ObZ a na ich presah do trestného práva, tak podnikateľský subjekt, ktorý je v kríze z dôvodu hroziaceho úpadku, spravidla musí na realizovanie záchranných opatrení a na pokus o vyvedenie podnikateľského subjektu z krízy, získať finančné prostriedky, z ktorých by mohol hradiť urgentné pohľadávky svojim veriteľom (napríklad úhrady nájmu, elektriny, dodávateľov a podobne). Pri hľadaní vnútorných zdrojov finančných prostriedkov siahne podnikateľský subjekt nezriedka k dočasnému

pozastaveniu miezd svojich zamestnancov, prípadne vypláca svojim zamestnancom iba tzv. čisté mzdy, keď podnikateľský subjekt 'šetrí' na hradení povinných odvodov z miezd svojich zamestnancov (nezráža z mzdy zamestnancom povinné platby, prípadne zráža, avšak použije ich na úhrady pohľadávok iných svojich veriteľov), či mení poradie platieb, či hradí splatné pohľadávky svojich veriteľov, ktorí majú rovnaké postavenie, pomerne a rovnomerne. Povinnosť predchádzať úpadku je všeobecne chápaná ako povinnosť štatutára prijať bez zbytočného odkladu vhodné a primerané opatrenia na jeho odvrátenie, tieto opatrenia nie sú v právnej úprave bližšie špecifikované, nakoľko sa predpokladá, že osoba v postavení štatutárneho orgánu, podnikateľský subjekt má zákonom stanovenú povinnosť predchádzať úpadku, pričom ak je v kríze, má povinnosť uskutočniť záchranné opatrenia v takom rozsahu a v takom časovom horizonte, aby krízový stav (hrozbu úpadku) odvrátil. Táto povinnosť mu vyplýva tak z § 67b ObZ (ďalej len ObZ), podľa ktorého štatutárny orgán spoločnosti, ktorý zistil alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti mohol zistiť, že spoločnosť je v kríze, je povinný v súlade s požiadavkami potrebnej alebo náležitej starostlivosti urobiť všetko, čo by v obdobnej situácii urobila iná rozumne starostlivá osoba v obdobnom postavení na jej prekonanie, ako aj z § 4 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len zákon o konkurze), podľa ktorého ak dlžníkovi hrozí úpadok, je povinný prijať bez zbytočného odkladu vhodné a primerané opatrenia na jeho odvrátenie.

Vzhľadom na tieto okolnosti, ako aj na ďalšie okolnosti, ktoré vyplývajú zo spisu, zo samotných podaní obvineného v rámci konania, ako aj z písomného odôvodnenia odvolania, je nutné konštatovať, že existuje viacero pochybností, ktoré dokazovanie neodstránilo, a ktoré pri správnom použití práva trebalo vyhodnotiť v prospech obvineného, použitím zásady in dubio pro reo. Dokazovanie nepreukázalo, že by práve obvinený ako občan mal viacero dlhov, ktoré nebol schopný splácať, išlo len o hypotézu prokurátora, ktorou sa snažil preukázať zavinenie obvineného, a ktorú si bezprecedentne osvojil aj súd. Dokazovanie nepreukázalo, že by mal také dlhy a ak súd poukazoval na to, že dlhoval napr. spoločnosti Q. G., s.r.o., ide o chybný právny záver, lebo dlžník bola spoločnosť M. L., s.r.o., a nie sám obvinený. V súvislosti s použitím hmotného práva treba poukázať na to, že v zmysle medzinárodných dohovorov, ako i Ústavy SR len samotné nesplnenie dlhu nemôže byť sankcionované pozbavením osobnej slobody, čo sa stalo v tomto prípade, kedy neschopnosť (podotýkam dočasná) vrátiť dlh, bola sankcionovaná pozbavením osobnej slobody obvineného a výkonom trestu odňatia slobody.

Pripájam k dovolaniu rozsudok Krajského súdu v Bratislave, ktorý posudzoval obdobnú vec, takmer zhodnú s touto a v ktorej odvolací súd obžalovaného oslobodil, poukazujem na dôvody tohto rozsudku.

Z dokazovania vôbec nevyplývalo, že by obvinený naplnil všetky znaky skutkovej podstaty tak súdom kvalifikovaného trestného činu, ani to, že vôbec ide o trestný čin a vôbec že ide o pokračovací trestný čin (to sa ani nikde v rozhodnutí súdov nenachádza, hoci správne to uvedené malo byť, má to zásadný vplyv na trestnosť skutku, výšku trestu či iné okolnosti).

Čím konkrétne odsúdený naplnil tieto znaky, akým konaním či opomenutím, koho a úmyselne uviedol do omylu? A ako sa obohatil, resp. kto sa obohatil týmto nutne úmyselným konaním a o koľko? Na to súd odpoveď nedal

Musí byť pritom objektívne zistiteľné, že osoba, ktorá mala uvádzať nepravdivé informácie inej osobe, skutočne neuvádzala pravdivé informácie. Obvinená osoba ale predložila údajnému poškodenému skutočne informácie, o ktorých zatiaľ nie je dôkaz, že boli nepravdivé, domnievať sa mohla, že sú pravdivé, a že nesledovala spôsobenie škody u poškodeného. Ale to nie je trestné, keby aj informácie o účtovníctve boli pozmenené.

Páchateľ, ktorý iného uvádza do omylu, musí teda konať úmyselne, a to minimálne v nepriamom úmysle, pretože ak by nevedel o tom, že inému uvádza nepravdivé informácie (údaje), ktoré sú podkladom pre vykonanie majetkovej dispozície, t. j. ak by páchatel sám konal v omyle o rozhodujúcich skutkových okolnostiach (bol by presvedčený, že ním uvádzané informácie sú pravdivé), nebolo by možné hovoriť o úmyselnom uvedení iného do omylu a nešlo by o trestný čin podvodu. Z uvedeného vyplýva, že pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu je nevyhnutným, aby páchatel sám nebol v omyle.

A navyše, vyžaduje sa v konaní aj s poukazom na § 6 a § 18 Trestného zákona preukázať zavinenie páchatela aj vo vzťahu k ťažšiemu následku aspoň z nebanlivosti a nebanlivosť páchatela, ktorý spôsobil škodu veľkého rozsahu vo vzťahu k tomuto ťažšiemu následku, musí byť dokázaná a nemožno ju prezumovať len zo skutočnosti, že tento ťažší následok je v príčinnom vzťahu k úmyselnému konaniu páchatela (napríklad R.č. 5/82).

Takéto zavinenie k ťažšiemu následku sa nijako nepreukazovalo, nedokazovalo, ale len mechanicky predpokladalo ako hypotetický dôkaz, bez takého dokazovania nemôže byť obžalovaná osoba uznaná za vinnú z kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu podvodu...

Z uvedeného vyplýva, že pri zmluvách o pôžičke (a to platí pre akúkoľvek zmluvu, na podklade ktorej sa poskytuje majetkové plnenie, napr. pre kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo a pod.) je nevyhnutným, ako skôr uvádzam, aby podvodné konanie časovo predchádzalo uzavretiu príslušnej zmluvy s tým, že časovo môže byť najneskôr vykonané pri uzatváraní príslušnej zmluvy (pri ústne uzatvorených zmluvách to môže byť okamih preberania tovaru, využitia služby a pod.) Akékoľvek konania páchatel'a, ktoré nasleduje časovo po uzatvorení príslušnej zmluvy, prípadne po konaní majetkovej dispozície v omyle (ak uzavretie zmluvy a vykonanie majetkovej dispozície nespĺňa do jedného okamihu) nemožno podradiť pod skutkovú podstatu trestného činu podvodu, a to ani vtedy, ak by malo podvodný charakter.

O škode - jej výške v spise niet žiadne relevantné dokazovanie, aká reálne škoda vznikla a jej výpočet... V adhéznom konaní je zisťovanie výšky spôsobenej škody predmetom ustálenej judikatúry. Správne zistenie výšky spôsobenej škody je spojené so správnym uplatnením výšky nároku na náhradu škody.

Navyše, úmysel páchatel'a nemôže byť preukazovaný tým, že zmluvná strana, za ktorú konal, nesplnila svoj záväzok v zmysle dohody. Ak prekážky, ktoré bránia zmluvnej strane splniť svoj záväzok, vznikli až v čase po uzatvorení zmluvy, prípadne ak zmluvná strana z rôznych dôvodov odkladá splnenie svojho záväzku alebo až dodatočne pojme úmysel záväzok vôbec nesplniť, nemožno takéto konanie považovať bez všetkého za trestné. Pri záväzkových vzťahoch teda len nesplnenie povinnosti vyplývajúcej z príslušnej zmluvy (napr. nevrátenie pôžičky v ustanovenej lehote, nezaplatenie za vyhotovené dielo alebo zakúpený tovar, nevrátenie požičanej veci či jej užívanie po lehote vrátenia) ešte neznamená, že došlo k spáchaniu trestného činu sprenevery, či podvodu, alebo akéhokoľvek iného trestného činu.

A uvádzam najdôležitejšie, k posudzovaniu takýchto prípadov je vydané a stále aplikované dokonca aj pre zjednocujúci postup orgánov činných v trestnom konaní Stanovisko GP SR č. 1/2007 z 23. apríla 2007 k Úverovému podvodu, ktoré je k prejednávánemu prípadu analogické [...].

Treba preto prihliadnuť, keby teoreticky aj išlo o trestný čin, na také samotné konanie poškodeného, ktorý vlastne spoluzavinil následok. Poškodený sa tu sám, svojou zjavnou neopatrnosťou, ktorej sa mohol ľahko vyvarovať, ocitol v situácii, keď v rámci obchodného vzťahu v snahe zadovážiť si prospech / pristúpil k zmluvne neistému, tak potom sa s dôsledkami tejto neistoty musí vypridať taktiež sám, a to za použitia súkromnoprávných inštrumentov. Musel vedieť, že taký obchod je značne neistý a nemusí byť práve zákonne konformný. S následkami tohto akoby riskantného spôsobu sa musí poškodený vyrovnáť sám, pretože práve sám sa do týchto následkov dostal.

Napriek tomu, keď do takého rizika išiel, tak potom preniesol svoje obchodné riziko trestným oznámením na klienta a prostredníctvom trestnoprávných inštitútov sa snaží oproti snahe o zmazanie dlhu ešte získať aj plnenie navyše, a to prezentovaním vzniku ďalšej škody. Na túto skutočnosť vyšetrovateľ a prokurátor mal prihliadnuť a nie to prehliadnuť.

Napriek tomu, že Trestný zákon neupravuje vyslovene prípustné riziko v hospodárskej alebo majetkovej (komerčnej) sfére ako osobitnú okolnosť vylučujúcu protiprávnosť činu (za určitých okolností by bolo možné prípustné riziko v komerčnej sfére považovať za výkon práva v zmysle § 28 ods. 1 Trestného zákona), neznamená to, že by Trestný zákon k takémuto prípustnému rizikovému konaniu nenahliadal, pretože súčasťou trestného práva hmotného sú aj princíp ultima ratio a zásada subsidiarity trestnej represie (a v rámci nich aj tzv. prípustné riziko), ktoré vylučujú trestnoprávny postih v prípadoch, keď vznikne škoda na majetku právnickej osoby, avšak po konaní, ktoré je pokryté prípustným rizikom v komerčnej sfére.

Najvyšší súd ČR posudzoval v súvislosti s prípustným rizikom (a obvyklým podnikateľským rizikom) prípad (uznesenie z 8. februára 2012, sp. zn. 5Tdo 1440/2011), kedy v prejedávanom prípade akceptoval, že pri podnikaní treba počítať s určitou mierou rizika a ak preto nie je možné dodržať zmluvu, treba to i s poukazom na ultima ratio v trestnoprávnej oblasti aplikovať, a trestný postih aplikovať zdržanlivo.

Je zrejmé, že dovolateľ nenaplnil zákonné znaky skutkovej podstaty predmetného trestného činu podvodu ani po objektívnej a ani po subjektívnej stránke, nie je ale možné urobiť taký záver o naplnení skutkovej podstaty trestného činu ani po formálnej a ani materiálnej stránke. Nijako sa nedokazovali a ani nedokázali v zmysle nižšie uvedených skutočností a teda ani spôsobom uvedeným v zákone základné znaky skutkovej podstaty trestného činu, kladeného mu za vinu, žiaden zákonný dôkaz voči nemu v

spise, preukazujúci práve jeho zavinenie ako páchatel'a vo vzťahu k tomuto trestnému činu nie je.. Chýba tak subjekt, subjektívna stránka i objektívna stránka trestného činu. Pri násilnom navlečení trestnosti skutku, ako sa snažia celý čas orgány činné v trestnom konaní, nemohlo byť konanie môjho klienta posúdené ani ako v nevedomej nedbanlivosti podľa § 16 písm. b)Trestného zákona. Keďže niet úmyslu, niet ani trestného činu!!!

V tejto súvislosti je nutné uviesť, že dovolateľ v konaní pred odvolacím súdom, po porade s vtedajším advokátom, pod hrozbou vysokého trestu predpokladajúc nižší trest, nespojený s odňatím slobody, sa priznal k trestnému činu kladenému mu za vinu (ktorého spáchanie dovtedy popieral a predložil viacero dôkazov na svoju obhajobu) a ľutoval, čo spravil, avšak mylne bol uvedený do situácie, že ak sa prizná, odvráti dosť pravdepodobný hroziaci následok - dlhoročný nepodmienečný trest, čo sa ale nestalo... No ani toto priznanie však nezbavovalo súd zákonne posúdiť skutok, skutkový stav a ak výsledky dokazovania neodôvodňovali právny záver, za správneho použitia právnych predpisov, o jeho vine, tak mal napriek priznaniu konštatovať, že skutok nie je trestným činom, že konanie obvineného nenaplnilo skutkovú podstatu žalovaného trestného činu.

Skutočnosť, že sa niekto k spáchaniu trestného činu priznal, pritom ešte neznamená, že sa trestný čin stal, respektíve, že sa stal spôsobom, ako ho popísal v priznávajúcej výpovedi obvinený.

Orgány činné v trestnom konaní a súdy mali prihliadnuť na všetky dostupné a v konaní použiteľné dôkazy a zistené skutočnosti, nakoľko priznanie obvineného (ktoré neskôr obvinený navyše poprel a na tomto postoji zotrval prakticky doposiaľ) ich v žiadnom prípade nezbavuje úradnej povinnosti zistiť skutkový stav, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti v rozsahu potrebnom pre ich rozhodnutie.

V trestnom konaní vedenom voči dovolateľovi boli porušené závažným spôsobom procesné postupy orgánmi polície a prokuratúry, teda orgánov prípravného konania, a následne súdom, ktoré mali zvlášť vplyv na uplatnenie obhajobných práv obvineného a na samotné konečné rozhodnutie vo veci. V konaní sú závažné procesné chyby, najmä však spočívajúce v porušení ustanovení zabezpečujúcich právo na obhajobu a tak na spravodlivý proces. Neboli vykonané všetky dôkazy, resp. žiadne dôkazy, ktoré bolo nutné aspoň pre podanie obžaloby vykonať, takže celé dokazovanie neprebehlo v súlade s Trestným poriadkom a obvinenému boli odňaté práva na vyvrátenie dôkazov vyprodukovaných obžalobou proti nemu a na navrhovanie nových dôkazov svedčiacich v jeho prospech, ktoré by privodili, resp. boli schopné privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Rozhodlo sa a konalo bez účasti obvineného, hoci na to neboli zákonné podmienky, súd nekomunikoval s obžalovaným, ako zákon ukladá, čím zmaril právo jeho účasti na pojednávaníach a právo na jeho obhajobu.“

Obvinený B. W. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vyslovení porušenia zákona v jeho neprospech, zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu, ako aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a prikázal, aby krajský súd v inom zložení, resp. prvostupňový súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol:

„Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na obhajobu, tak porušenie tohto práva nemožno skonštatovať, pričom v dovolaní prezentované dôvody, aj keby boli relevantné, nemožno subsumovať pod dovolací dôvod spočívajúci v porušení práva na obhajobu, pričom v priebehu celého konania nedošlo k situácii, kedy by bolo možné vysloviť záver, že by boli dotknuté práva obvineného, ktoré mu garantujú využitie obhajovacích práv. Je zrejmé, že obvinený mal obhajcu už v prípravnom konaní, nešlo o prípad nutnej obhajoby a obhajca ho zastupoval aj v konaní pred súdom. Počas celého konania, od vznesenie obvinenia až do rozhodnutia odvolacieho súdu, mal obvinený zabezpečenú obhajobu, navyše nemožno skonštatovať procesné pochybenie, ktorým by bol tento ukrátený na svojich právach. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa obvineným prezentovaného tvrdenia o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí súdov, tak mám za to, že oba súdy dostatočným spôsobom vysvetlili dôvody svojich rozhodnutí a spôsob, akým došli k záverom uvedeným v týchto rozhodnutiach. Odhliadnuc od uvedenej skutočnosti mám za to, že subjektívny názor dovolateľ'a na kvalitu a rozsah odôvodnenia rozhodnutia súdu, sám o sebe nemôže viesť k vyvodu záveru o porušení práva na obhajobu, ktoré je primárne zamerané na možnosť obvineného sa účinne brániť voči obvineniu a za týmto účelom mať možnosť využiť všetky možnosti obrany.

Obhajca namietal vykonanie dôkazov nezákonným spôsobom, ako aj akceptáciu nezákonných dôkazov.

Poukázal tiež na to, že dôkazy svedčiace v prospech obvineného, resp. zoslabujúce jeho vinu, neboli rovnako vykonané, ako dôkazy v jeho neprospech, čo malo nepriaznivý vplyv na rozhodnutie vo vzťahu k obvinenému. Súd nevykonal všetky dostupné a potrebné dôkazy a tieto následne náležite jednotlivo a aj vzájomne nevyhodnotil. Poukázal na spôsob oboznámenia listinných dôkazov, ktoré neboli oboznámené zákonným spôsobom, tiež na to, že boli oboznámené nezákonné dôkazy, ktoré negatívnym spôsobom ovplyvnili rozhodnutie súdov vo vzťahu k obvinenému, najmä čo sa týka rozhodnutí o priestupkoch, či lustračných zoznamov o trestnom stíhaní obvineného. Tieto nezákonné dôkazy neboli vylúčené a boli oboznámené. Pokiaľ ide o uvedenú námietku, tak s názorom dovolateľa sa nemožno stotožniť, zápisnice z hlavných pojednávaní obsahujú zoznam vykonaných dôkazov, spôsob ich vykonania, pričom obvinený mohol v každom štádiu konania reagovať na vykonané dôkazy, resp. namietat ich zákonnosť, pričom tieto možnosti využíval. Nie je možné skonštatovať, že by počas celého konania vedeného proti obvinenému došlo k vykonaniu dôkazu nezákonným spôsobom a tak súdy pri rozhodovaní prihliadali len na zákonne vykonané dôkazy. Pokiaľ ide o namietaný spôsob oboznámenia listinných dôkazov na hlavnom pojednávaní dňa 14.12.2016, tak zo samotnej zápisnice vyplýva, že sa listinné dôkazy oboznámili ich prečítaním a pri každom sa obvinený vyjadril, či nevyjadril, kde prípadná reakcia obvineného je zaznamenaná v zápisnici.

Pokiaľ ide o namietané vyhodnotenie skutkového stavu veci odvolacím súdom, tak dovolacím dôvodom nemôže byť rozhodnutie súdu na základe voľného hodnotenia dôkazov, keď súd svoje rozhodnutie oprie o dôkazy svedčiace v neprospech odsúdeného napriek tomu, že odsúdený tvrdí, že súd mal vyhovieť skôr tvrdeniam obžalovaného za situácie, keď napríklad existuje tvrdenie proti tvrdeniu, najmä ak neexistujú žiadne relevantné okolnosti, ktoré by spochybňovali dôkazy svedčiace v neprospech obžalovaného. V tomto konkrétnom prípade nebolo možné usvedčujúce výpovede, resp. ďalšie vykonané dôkazy svedčiace v neprospech odsúdeného žiadnym spôsobom spochybniť, práve naopak, kde treba akcentovať aj tú skutočnosť, že obvinený pred krajským súdom sa v plnom rozsahu priznal k spáchaniu trestného činu a vyjadril ľútosť nad svojím konaním, pričom súd vykonal dostatočné dokazovanie, na základe ktorého vydal rozhodnutie zodpovedajúce skutkovému stavu veci.

Na záver možno skonštatovať, že podané dovolanie je nedôvodné, nakoľko s poukazom na vykonané dokazovanie, súdom vykonané dôkazy neodôvodňovali iné rozhodnutie, než ktoré vo veci bolo vydané a zároveň možno skonštatovať, že nie sú splnené dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku prezentované odsúdeným. Rozsudok Krajského súdu v Žiline pod sp. zn. 3To/91/2018 zo dňa 05.03.2020, ktorým Krajský súd v Žiline podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), písm. f), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Čadca pod sp. zn. 2T/24/2015 zo dňa 11.12.2017 vo výroku o treste a vo výroku o náhrade škody a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku odsúdil obž. B. W., nar. XX.XX.XXXX v Č., trvale bytom L. XXXX, okres Č. podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona, s prihliadnutím na poľahčujúce okolnosti v zmysle § 36 písm. k), písm. l) Trestného zákona na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere tri roky a šesť mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, možno považovať za zákonný a dôvodný a nemožno skonštatovať ani procesné pochybenia súdov, či porušenie práva na obhajobu.“

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného B. W. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku) prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dôvody dovolania nie sú splnené.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v

Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť možností medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby podliehajúce všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňujúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný, a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie vysvetleného práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne napr. Van Hurk v Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Dovolací súd nemôže skúmať hodnotenie dôkazov a ani „kvalitatívnu správnosť“ úvah súdov nižších stupňov vo vzťahu k dostatočnosti dôkazného podkladu pre nimi vnímané zistenie skutkového stavu v miere spoľahlivej a obsahovo spôsobilej pre rozhodnutie vo veci samej. Dovolací súd rovnako nemôže (výnimku predstavuje procesná situácia, ak je dovolateľom minister spravodlivosti; § 371 ods. 3 Trestného poriadku) skúmať a meniť správnosť a úplnosť skutku zisteného práve na podklade už skôr vykonaného hodnotenia dôkazov, ktoré sa realizuje v konaní pred súdmi nižšej inštancie.

Nemožno sa účinne domáhať naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v prípade, ak súdom ustálený obsah a rozsah vlastnej úvahy o voľbe použitých dôkazných prostriedkov a hodnotenia z nich získaných výsledkov (tzn. hodnotenia dôkazov) na podklade § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku nevyhovuje predstavám dovolateľa. Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vykonaný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a tak by predstavoval spôsobilý podklad pre dovolací prieskum zo strany najvyššieho súdu (konajúceho v zmysle „iniciačného“ procesného úkonu obvineného ako osoby oprávnenej podať dovolanie v zmysle skôr citovaných ustanovení Trestného poriadku), takýto výklad by odporoval principiálnej viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku treba súčasne chápať aj ako základné interpretačné a napokon i kvalitatívne kritérium pre dovolanie podané niektorou zo strán pôvodného konania - tzv. základného konania predchádzajúcemu podaniu dovolania (§ 369 ods. 2 v spojení s ods. 5 Trestného poriadku). Vyjadruje totiž základné argumentačné pravidlá konania pred dovolacím súdom, ktorých spoločným menovateľom je zákonom a stabilnou judikatúrou ustálený účel takto intencne vymedzeného dovolacieho konania: spravidla výsostné posudzovanie právnych otázok naproti prieskumu skutkových zistení realizovaných skôr vo veci konajúcimi a rozhodujúcimi súdmi. Uvedené je vyjadrením limitácie dovolacieho súdu správnosťou a úplnosťou zistenia skutkového stavu skôr vo veci konajúcimi súdmi, a tak pretavením princípu, že správnosť a úplnosť zisteného skutku je doménou základného konania, do ktorej môže dovolací súd zasahovať len výnimočne, a to len vtedy, ak dovolanie podá minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného.

S tým plne korešponduje záver, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý

proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Najvyšší súd sumarizuje:

V prípade dovolania podaného obvineným nemožno opätovne (nakolko za týmto účelom je obvinenému poskytnutý dostatočne široký priestor v konaní o riadnom opravnom prostriedku - odvolaní) namietat' proti skutkovým zisteniam súdov - ktoré sú založené práve na výsledkoch vykonaného dokazovania v rozsahu, ktorý súd považoval za dostatočný - prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštalcie. V dovolacom konaní nemožno účinne namietat' zvolené, resp. použité dôkazné prostriedky a na ich podklade vykonané hodnotenie dôkazov v intenciách § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku, ak takéto „finálne“ hodnotenie v konečnom dôsledku nevyhovuje predstavám obvineného. Tento kruh viazanosti správnosťou a úplnosťou zisteného skutku sa v tomto kroku uzatvára - práve s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto skutkové preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený v dovolaní namietal, že rozhodnutia súdov nižších stupňov neobsahujú jasné a dostatočné dôvody, na ktorých boli založené, v dôsledku čoho sú nepreskúmateľné. Tvrdil, že súdy hodnotili tie isté skutočnosti rozdielne v jeho neprospech a zároveň neuviedli dôvody, pre ktoré neprihliadli na jeho obhajobu. Ďalej namietal, že neboli vykonané všetky ním navrhnuté dôkazy, a tým mu bolo znemožnené vyvracať dôkazy predložené obžalobou. Obvinený taktiež tvrdil, že konanie a rozhodovanie prebehlo bez jeho osobnej účasti, hoci zákonné podmienky na taký postup neboli splnené a že súd neumožnil účasť ani spoluobžalovanej, čím jej mal znemožniť realizáciu práva na obhajobu a na osobnú účasť na pojednávaníach. K tomu najvyšší súd uvádza.

Právu obvineného spočívajúceho v možnosti navrhovať dôkazy zodpovedá paralelne existujúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne rozhodnúť o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku - primerane pozri R 116/2014).

Nie je možné úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku preto, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle tohto dovolacieho dôvodu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Pre posúdenie možnosti aplikácie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je v tom - ktorom prípade dôležité zistenie, že sa konkrétny súd predloženým návrhom na doplnenie dokazovania zaoberal, avšak sa mu rozhodol z určitých dôvodov nevyhovieť. Treba si uvedomiť, že súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3

Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Zároveň ale platí, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí - neodôvodní v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku (ktoré uznesenie sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku zrozumiteľným, úplným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Pre konanie pred odvolacím súdom platí, že tento nemusí o návrhu na doplnenie dokazovania formálne rozhodnúť uznesením podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, pretože „ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejné zasadnutie použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo, ale „primerane“. „Z hľadiska zachovania práv obhajoby (čomu zodpovedá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku) je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal, k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018).

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného, či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou, a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku súdu prvého stupňa alebo v rozhodnutí odvolacieho súdu v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedený záver zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho o nemožnosti preskúmavania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom, a síce dovolania podaného ministrom spravodlivosti na podklade podnetu oprávnenej osoby podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [a už vôbec nie písm. i)], uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal. Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Najvyšší súd sumarizuje.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, vo vzťahu k návrhu obvineného na doplnenie dokazovania, môže byť naplnený ak:

- a) súd prvého stupňa o návrhu obvineného na doplnenie dokazovania nerozhodol podľa § 273 ods. 3 Trestného poriadku - „ignoroval“ ho a s návrhom na doplnenie dokazovania sa nevypradal ani v odôvodnení svojho rozhodnutia - § 168 ods. 1 Trestného poriadku,
 - b) ak bol návrh na doplnenie dokazovania predložený až v odvolaní a odvolací súd sa s týmto návrhom nevypradal v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej - „mlčal“
- a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Za takéhoto stavu totižto dochádza k porušeniu práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čo však nie je tento prípad.

Najvyšší súd konštatuje, že obvinený v dovolaní neoznačil žiadny konkrétny dôkazný návrh, o ktorom by podľa jeho názoru súdy nerozhodli alebo sa ním dostatočne nezaoberali. Zo spisu je však zrejmé, že počas viacerých hlavných pojednávaní mu bola opakovane poskytnutá možnosť predkladať návrhy na doplnenie dokazovania, ktorú aj využíval. Súd prvého stupňa sa týmito návrhmi riadne zaoberal, vykonal výsluchy svedkov, na ktorých obvinený opakovane trval a zároveň zabezpečil vykonanie ďalších obhajobou označených dôkazov. Na viacerých pojednávaniach obvinený výslovne uviedol, že nemá ďalšie návrhy a pred ukončením dokazovania bol predsedom senátu opätovne vyzvaný na ich predloženie (napr. č. l. 480, č. l. 540, č. l. 631). Zo zápisnice o verejnom zasadnutí odvolacieho súdu z 5. marca 2020 vyplýva, že dokazovanie bolo doplnené čítaním listinných dôkazov, ku ktorým sa obvinený nijako nevyjadroval a ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania už nemal. Pokiaľ dovolateľ ďalej namietal, že sa rozhodovalo bez jeho účasti, najvyšší súd uvádza, že z obsahu spisu nie je zrejmé, čo mal touto námietkou na mysli, keďže na uvedenom verejnom zasadnutí bol osobne prítomný spolu so svojimi dvomi obhajcami. K ďalšej námietke obvineného, ktorá smeruje proti vysporiadaniu sa súdov s jeho obhajobou, najvyšší súd konštatuje, že odôvodnenia rozsudkov súdov nižších stupňov nejavia žiadne známky svojvôle. Vo vzťahu k argumentácii obvineného, že súd nekonal s údajnou obžalovanou, najvyšší súd uvádza, že v trestnej veci obvineného B. W. nefiguruje žiaden spoluobvinený, s ktorým by súdy mali konať. Za týchto okolností preto nemožno dospieť k záveru, že by v konaní došlo k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu.

Dovolateľ svoje ďalšie námietky formuloval len všeobecne, prostredníctvom citácií rozhodnutí iných súdov, bez toho, aby konkrétne uviedol, v čom má spočívať pochybenie súdov v prejednávanej veci. Jeho argumentácia sa tak v podstate obmedzuje na nesúhlas s tým, ako nižšie súdy hodnotili vykonané dôkazy, pričom sa zameriava na ich opätovné hodnotenie podľa svojho subjektívneho pohľadu na prejednávajúcu vec. V tomto smere je potrebné opäť zdôrazniť, že najvyšší súd ako dovolací orgán nie je oprávnený prehodnocovať skutkové zistenia ani spôsob, akým nižšie súdy vykonané dôkazy hodnotili, pokiaľ sa toto hodnotenie pohybuje v rámci zásad logického uvažovania a nie je v zrejmom rozpore s

vykonanými dôkazmi.

Nesúhlas obvineného so závermi, ktoré vyplynuli zo svedeckých výpovedí a ostatných dôkazov, nemení nič na skutočnosti, že detailným spôsobom koncipované odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu nepochybne splňajú požiadavku zákonnosti, presvedčivosti a preskúmateľnosti, jasne a zrozumiteľne dávajú odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom trestného konania a zároveň z nich vyplýva vzťah medzi obsahom vo veci vykonaných dôkazov a deklarovanými skutkovými zisteniami na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Najvyšší súd preto nemá právomoc zasahovať do hodnotenia dôkazov vykonaného súdmi nižších stupňov, pričom tvrdenie obvineného, že hodnotenie dôkazov nezodpovedá jeho očakávaniam, nemožno považovať za dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ako ani žiaden iný z katalógu dovolacích dôvodov dostupných pre obvineného v rámci § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku).

Preto najvyšší súd vyhodnotil argumentáciu obvineného vzťahujúcu sa k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Rozhodovacia prax najvyššieho súdu vyústila do prijatia judikátu, podľa ktorého dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 24/2020-I.).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a jeho zrkadlové znenie - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak,

že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale neskoro (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

V súhrne preto platí, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom, tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Povedané inými slovami, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený:

- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd vykonával nezákonným spôsobom, to znamená, že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd na hlavnom pojednávaní nevykonával, ale prihliadal na ne,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré síce boli získané zákonným spôsobom, ale nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností rozhodných pre rozhodnutie o vine obvineného.

V rámci dovolacieho konania môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný alebo rozhodujúci usvedčujúci dôkaz boli vykonané zákonným spôsobom. Ak následne najvyšší súd dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Ďalej platí, že nesúlad so zákonom musí byť v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku konštatovaný v tomu zodpovedajúcej intenzite vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené vo výlučnej alebo v rozhodujúcej miere. V prípade namietaných dôkazných prostriedkov musí ísť v rámci takto zúženého priestoru o chybu, ktorá by vo výlučnej alebo rozhodujúcej miere ovplyvnila samotnú podstatu a význam dôkazných prostriedkov. Takto je zároveň zachovaný princíp, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno úspešne podať len v prípade výskytu závažných chýb aplikácie hmotného alebo procesného práva.

Obvinený v dovolaní namietal, že súd pri rozhodovaní vychádzal aj z dôkazov, ktoré podľa jeho názoru vôbec nemali byť súčasťou spisu, konkrétne z rozhodnutí súdov, výpisov o dopravných priestupkoch, či úradných záznamov, pričom tieto mal nezákonne zohľadniť pri zisťovaní skutkového stavu. Najvyšší súd k tomu uvádza, že súdy na uvedené prihliadali výlučne pri ukladaní trestu, a to v rámci uplatnenia základných zásad trestania. Vyžiadanie a hodnotenie takýchto údajov predstavuje bežnú prax súdov, pričom tieto dôkazy boli riadne vykonané ich prečítaním, a to vždy za účasti obvineného a obhajcu, ktorí voči tomu nevzniesli žiadne námietky.

Taktiež obvinený v dovolaní tvrdil, že súd nevykonával listinné dôkazy zákonným spôsobom, pretože ich na hlavnom pojednávaní reálne nečítal, hoci je to konštatované v zápisnici zo 14. decembra 2016. Najvyšší súd však zo spisového materiálu zistil, že tieto tvrdenia obvineného sú nesprávne. Zo zápisnice z hlavného pojednávania konanom 14. decembra 2016 vyplýva, že obvinený bol prítomný spolu so svojím obhajcom, mal možnosť vyjadriť sa k jednotlivým listinným dôkazom a podľa obsahu zápisnice tak aj ku každému jednotlivému dôkazu urobil. Spolu s obhajcom zároveň uviedli, že okrem výsluchu navrhovaného svedka nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania (č. l. 472 - 474). Rovnaký postup je zrejímavý aj zo zápisnice z hlavného pojednávania konaného 25. januára 2017 (č. l. 480). Okrem toho, listinné dôkazy ako register trestov (č. l. 530 - 531), správa o povesti z obce Raková a správa o povesti z OO PZ boli oboznámené aj na hlavnom pojednávaní 11. decembra 2017, pričom obvinený k nim nevzniesol žiadne námietky, ani sa k nim znova nijako nevyjadril (č. l. 540).

Ďalej obvinený namietal, že výsluch poškodeného z 10. februára 2014 je v spise len doslovným

prepisom jeho predchádzajúcej výpovede uvedenej v trestnom oznámení. Táto skutočnosť však nemá žiadny význam pre posúdenie veci, keďže rozhodujúci bol výsluch poškodeného vykonaný na hlavnom pojednávaní. Zo zápisnice z hlavného pojednávania konaného 29. septembra 2015 jednoznačne vyplýva, že poškodený bol vypočutý kontradiktórnym spôsobom, a to za účasti obvineného aj jeho obhajcu (č. l. 402 - 403).

Pokiaľ obvinený namieta, že jednotlivé skutočnosti a jeho zavinenie neboli preukázané a dovoláva sa tak zásady in dubio pro reo, ide o nesúhlas s hodnotením dôkazov, ktoré súdy vykonali v súlade s § 2 ods. 12 Trestného poriadku. V danom prípade svoje rozhodnutia súdy opreli o ucelený a vzájomne sa podporujúci komplex dôkazov, ktorého súčasťou boli výpovede viacerých svedkov a listinné dôkazy. V tejto súvislosti najvyšší súd považuje za dôležité uviesť, že skutkové závery súdov oboch stupňov boli dôsledne a podrobne odôvodnené (najmä strany 28 až 31 rozsudku súdu prvého stupňa a strany 6 až 7 rozsudku odvolacieho súdu). Žiadna z výhrad obvineného nepreukazuje, že by bol ktorýkoľvek dôkaz vykonaný v rozpore so zákonom, a že by súdy rozhodovali na ich základe nezákonne. Najvyšší súd sa preto s právnym posúdením dôkaznej situácie, ako ho uskutočnili súdy nižších stupňov, plne stotožňuje a odkazuje na ich podrobné a vecne správne závery.

Na základe vyššie uvedených skutočností dospel najvyšší súd k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, a preto nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto aj v tejto časti dovoláciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako nedôvodnú.

Ku všetkým vyššie uvádzaným dovolacím dôvodom je nevyhnutné dodať, že obvinený v odvolacom konaní rozsiahlo namietal najmä hodnotenie dôkazov, preto v dovolaní predložené argumenty nezodpovedajú ustanoveniu § 371 ods. 4 prvá veta Trestného poriadku, podľa ktorého dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

V konečnom dôsledku sám obvinený na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu podané odvolanie svojím vyjadrením v celom rozsahu znehoval, keď sa k trestnému činu priznal, prejavil ľútosť, ospravedlnil sa poškodenému, ktorému aj nahradil spôsobenú škodu. Nie je v kompetencii dovolacieho súdu skúmať motiváciu jeho dobrovoľného prejavu. A navyše, odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku neobmedzil na konštatovanie tejto skutočnosti, ale trestnú vec vyhodnotil komplexne s prihliadnutím aj na iné vykonané dôkazy.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane,

§ 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasledujúce Trestného zákona) a podobne.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže dovolateľ - či už obvinený alebo generálny prokurátor v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce sudy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

Pre dovolací súd sú rozhodujúce skutkové zistenia, podľa ktorých obvinený mal spáchať skutok tak, ako je uvedený v rozsudku okresného súdu. Dovolací súd teda nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa a nie je možné ho vnímať ako ďalšiu (v poradí druhú) „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu nižšieho stupňa. S ohľadom na to nemôže dovolací súd skúmať skutkové závery a dôkazné úvahy súdov nižších stupňov, na základe ktorých dospeli k záveru o naplnení všetkých znakov žalovaného trestného činu.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na závery vyplývajúce z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti (R 47/2014), ktoré vychádzajú z prezumpcie, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikcia za bodkočiarkou vylučuje skutkové námietky (nie je prípustné právne účinným spôsobom namietkať, že skutok tak, ako bol zistený súdom prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne), ako aj „reinterpretáciu“ už vykonaných a „hodnotených“ dôkazov. Skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu.

Najvyšší súd opakovane poznamenáva, že v prípade podania dovolania obvineným má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - viď veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ak by sa tak stalo, najvyšší súd by nepripustne zasahoval do priebehu dokazovania jeho opätovným prehodnocovaním a iným hodnotením skutkových zistení, ako to urobili sudy nižších stupňov.

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uplatnil viacero námietok, a síce, že z rozhodnutí súdov nie je možné zistiť, ako dospeli k záveru o naplnení subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu. Tvrdil, že z vykonaných dôkazov vyplýva, že dodržal účel použitia finančných prostriedkov. Zároveň zdôrazňoval, že tento účel nebol uvedený v písomnej forme zmluvy, a preto nebol pre strany záväzný, čo podľa neho vo vzťahu k trestnoprávnej zodpovednosti znamená právnú irelevantnosť.

Najvyšší súd konštatuje, že sudy nižších stupňov sa otázkou subjektívnej stránky riadne zaoberali a na základe vykonaného dokazovania správne uzavreli, že obvinený už v čase uzavretia zmluvy konal s vedomím, že poskytnuté prostriedky nebude schopný alebo ochotný vrátiť, čo odôvodňuje záver o jeho

úmyselnom zavinení. Vo vzťahu k účelu, na ktorý mali byť finančné prostriedky použité, tento bol významný nie z hľadiska záväznosti v zmluvnom vzťahu, ale práve z pohľadu uvedenia poškodeného do omylu. Obvinený totiž poškodenému prezentoval taký účel, ktorý navodzoval dojem budúceho zhodnotenia finančných prostriedkov, hoci v skutočnosti mali byť použité inak, čím bolo naplnené podstatné kritérium podvodného konania. Vo vzťahu k rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/11/2020, ktorý obvinený pripojil k dovolaniu, najvyšší súd uvádza, že skutkové okolnosti v uvedenej veci boli zásadne odlišné. V tam posudzovanom prípade mal poškodený už pred uzavretím zmlúv objektívnu vedomosť o tom, že obžalovaný nebude schopný svoj záväzok splniť riadne a včas. Za takých okolností nebolo možné hovoriť o uvedení poškodeného do omylu. V prejednávanej veci však o takejto vedomosti poškodeného neexistujú žiadne zistenia a preto nie je možné na daný rozsudok odkazovať.

Obvinený ďalej tvrdil, že ide o záväzkový vzťah, pri ktorom nesplnenie povinností zo zmluvy ešte neznamená spáchanie trestného činu. V tejto súvislosti poukazoval aj na to, že zmluvy o pôžičke sú reálne zmluvy, ich účastníčkou bola aj jeho manželka, pôžičky boli zabezpečené zmenkami a poskytnuté do podnikania, pričom on sám nebol štatutárom podnikajúcej právnickej osoby. Ďalej obvinený namietal, že súdy sa nevysporiadali s rozdielmi vo výpovediach poškodeného, ani s dôkazmi, ako bolo uznanie záväzku či ďalšie listiny, ktoré podľa neho svedčili v jeho prospech.

K tomu najvyšší súd uvádza, že argumentácia založená na charaktere zmluvy o pôžičke, účasti manželky, či existencii zmeniek nemá význam pre posúdenie trestnoprávnej zodpovednosti obvineného, keďže tieto okolnosti nevylučujú jeho úmyselné konanie. Rovnako irelevantná je aj obrana, podľa ktorej bol reálnym dlžníkom niekto iný. Z vykonaných dôkazov je zjavné, že to bol práve obvinený, kto vystupoval voči poškodenému a kto sľuboval splácanie pôžičiek.

Obvinený tiež namietal, že pri úvahách o nemožnosti splácania dlhov súdy nesprávne posudzovali jeho osobu ako dlžníka, hoci reálnym dlžníkom boli obchodné spoločnosti vedené jeho manželkou. Zároveň poukazoval na to, že súdy uviedli, že disponoval finančnými prostriedkami, čo podľa neho odporuje ich vlastným skutkovým záverom. Ďalej tvrdil, že jeho konanie bolo potrebné posudzovať aj vo svetle § 67b Obchodného zákonníka, podľa ktorého je podnikateľ povinný predísť úpadku a realizovať záchranné opatrenia, čo si vyžaduje získanie finančných prostriedkov, a preto mal súd túto okolnosť vyhodnotiť v jeho prospech.

Najvyšší súd konštatuje, že povinnosť predchádzať úpadku nemôže legitimizovať podvodné získanie finančných prostriedkov. Súd prvého stupňa sa dostatočne vysporiadal s otázkou finančných možností obvineného a jeho podnikateľskej aktivity, pričom preukázal, že obvinený vedome konal spôsobom, ktorý poškodeného uviedol do omylu.

K otázke škody obvinený uvádzal, že v spise sa nenachádza relevantné dokazovanie o jej skutočnej výške. Argumentoval aj tým, že poškodený svojou neopatrnosťou sám spoluzavinil následok, keď vedome pristúpil na zmluvne neistý obchodný vzťah, ktorý mal byť riešený prostredníctvom súkromnoprávných prostriedkov.

K otázke škody najvyšší súd pripomína, že odvolací súd zrušil výrok o náhrade škody a poškodeného odkázal na civilné konanie, preto námietky v tejto časti nie sú dôvodné. Pokiaľ obvinený tvrdí, že poškodený svojou neopatrnosťou spoluzavinil následok, ide o tvrdenie, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a nemôže zmeniť právny záver o vine obvineného.

Pre dovolací súd je tak v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený B. W. spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, následne potvrdeného rozhodnutím odvolacieho súdu. Tam opísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov

skutkovej podstaty označeného trestného činu. Zostáva zopakovať, že súdy uložili obvinenému trest odňatia slobody vo výmere, ktorá je plne v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného zákona, čo v žiadnom prípade nepredstavuje pochybenie hmotnoprávnej, resp. procesnej povahy (a tobôž nenapĺňa v naznačenom kontexte žiaden dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku).

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v trestnej veci obvineného nemožno konštatovať naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.